

عنوان مقاله:

کاوش های باستان شناختی در اطراف پل بیستون: کارگاه های سنگ تراشی و تولید آجر و آهک

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی پارسه، دوره 7، شماره 25 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسنده:

Yousef Moradi – Assistant Professor, Iranian Center for Archaeological Research (ICAR), Cultural Heritage and Tourism Research Institute (RICHT),
Tehran, Iran

خلاصه مقاله:

پل بیستون، بر روی رودخانه دینورآب واقع در حاشیه شرقی شهر کنونی بیستون، یکی از پروژه های زیربنایی اواخر دوره ساسانی است که همانند دیگر بناهای این دوره در بیستون، ساخت آن هرگز به اتمام و بهره برداری نرسید. در دوره اسلامی حکومت محلی حسنیویه ضمن گسترش پل به تکمیل ساخت آن اقدام کردند. به دلیل رفت و آمدهای زیاد، گذشت زمان و حوادث غیرمترقبه ای چون زلزله و سیل در ادوار سپسین (سلجوقی تا پهلوی اول) بخش هایی از پل تخریب و سپس بازسازی و یا مرمت شده است. برای تامین مصالح بخش های بازسازی و مرمت شده، کارگاه های تولید مصالح ساختمانی را به فاصله کمی در ضلع شمال شرقی پل ایجاد کرده اند. در این بخش، پشته کم ارتفاعی به درازای ۵۰ متر در راستای شمالی-جنوبی و پهنای ۴۰ متر در راستای شرقی-غربی بر روی یکی از پادگانه های آبرفتی ساحل رودخانه وجود دارد که نگارنده بخشی از آن را در سال ۱۳۸۱ ه.ش. کاوش کرد. در نتیجه این کاوش چهار لایه تاریخی-فرهنگی شناسایی شد. متاخرترین لایه (لایه I) در بردارنده بقایایی از زندگی کوچ نشینان فصلی دوره قاجار است که بخشی از سال را در این قسمت از محوطه می گذرانده اند. در لایه II بخشی از یک گورستان متعلق به دوره قاجار شناسایی شد. در زیر گورستان و در لایه III کوره های آجرپزی و آهک پزی از دوره های ایلخانی و قاجار به دست آمد. در لایه IV کارگاه سنگ تراشی از دوره ساسانی/حسنیویه قرار دارد. این پژوهش بر آن است تا با به کارگیری روش های تحقیق تاریخی و توصیفی-تحلیلی ابتدا به توصیف دقیق یافته های هر لایه تاریخی-فرهنگی بپردازد و سپس بر مبنای شواهد باستان شناختی و آزمایش های سن سنجی به روش ترمولومینسانس زمان شکل گیری آن ها را تعیین کند؛ هم چنین تلاش خواهد شد تا بر مبنای ویژگی های نقشه و ساختار معماری هر یک از کوره های مکشوف از پشته مورد بحث، فرآیند و نحوه تولید آجر و آهک را در هر یک از این کوره ها توضیح دهد. افزون بر آن، فرآیند تهیه بلوک های سنگی تراش خورده در کارگاه سنگ تراشی شرح داده خواهد شد.

کلمات کلیدی:

Bisotun Bridge, Stone Workshop, Brick, Lime, Kiln, Cemetery, پل بیستون، تاریخ گذاری، کارگاه سنگ تراشی، کوره آجرپزی، کوره آهک پزی، گورستان.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1870657>

